

VEILEDER FOR HÅNDTERING AV KRITIKKVERDIGE FORHOLD I AA

Utviklet av Tjenesterådet i Anonyme Alkoholikere (Versjon 1.0)

1. INTENSJONEN MED VEILEDEREN

Vi ønsker en kultur som er preget av gjensidig respekt, medmenneskelighet og likeverd.

Alle skal i møte med Fellesskapet være trygge på vårt formål og vår respekt for de reglene som gjelder i samfunnet ellers.

Vi har videre en grunnleggende tro på enkeltindividets iboende mulighet for endring.

Vi har i tillegg utarbeidet en kortfattet tekst, «Trygghet i en AA-gruppe» som gruppene kan velge å ta i bruk.

2. HVA ER KRITIKKVERDIGE FORHOLD?

Kritikkverdige forhold kan være lovbrudd eller brudd på interne regler, retningslinjer eller etiske normer. Det er ikke mulig å ha en uttømmende liste over kritikkverdige forhold fordi hver enkelt sak er unik, men vi lister her opp noen eksempler:

Trakassering og mobbing

Det er trakassering når en person blir utsatt for uønskede negative handlinger, unnlater eller ytringer som virker eller har til formål å virke krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende. Dette kan for eksempel være uønsket seksuell oppmerksomhet, plaging, utfrysing eller sårende fleiping og erting. Trakassering kan både være enkelthendelser og hendelser som skjer gjentatte ganger. Dersom det er en enkelthendelse, må den ha en viss alvorlighetsgrad for at den skal falle inn under begrepet trakassering. Hvis derimot de negative og krenkende handlingene skjer systematisk og gjentas over tid, defineres det ofte som mobbing.

Seksuell trakassering

Med seksuell trakassering menes enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som oppleves å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom. Seksuell trakassering inkluderer verbal, ikke-verbal og/eller fysisk tilnærming som omfatter alt fra misforstått spøk og tvetydig kommunikasjon, til utpressing, voldtekt og andre seksuelle handlinger.

Seksuelle overgrep

Seksuelle overgrep defineres som enhver seksuell krenkende handling som fornærmede ikke har gitt samtykke til, eller er blitt presset eller manipulert til å ta del i. Seksuell trakassering kan også være seksuelt overgrep.

Diskriminering

Diskriminering er det samme som forskjellsbehandling. Bakgrunnen for at noen blir diskriminert kan være kjønn, etnisitet, religion, funksjonsevne, seksuell orientering eller alder.

Ukultur

Det kan utvikle seg en negativ organisasjonskultur preget av for eksempel uetisk atferd, baksnakking, intern humor som virker ekskluderende, grov språkbruk og sladder. Det kan være personer som får lov til å opptre manipulerende eller som bryter taushetsplikt. Det kan være situasjoner der straffbar atferd skjules på grunn av vennskap. Det kan oppstå situasjoner i gruppemøter som dysses ned, eller noen kan komme med falske varslinger for å styrke sin egen anseelse.

Økonomi

Dette kan dreie seg om situasjoner der personer bruker sin posisjon i AA til egen vinning og/eller på en måte som skader AA.

Vurderinger knyttet til hvorvidt det som fremkommer i varslingen er å anse som kritikkverdig, er det opp til den som mottar saken å gjøre en innledende undersøkelse av. I den enkelte sak må det vurderes om det er behov for grundigere undersøkelse for å kunne konkludere.

3. HVA GJØR DU DERSOM DU ØNSKER Å VARSLE OM KRITIKKVERDIGE FORHOLD I AA?

3.1 VARSLING

Varsling er en måte å rapportere om forhold som kan være ulovlige, uetiske eller i strid med AAs verdigrunnlag. Varsling kan skje til gruppeleder, distriktsrepresentant eller definerte representanter i Tjenesterådet. I utgangspunktet bør saker løses på gruppe- eller distriktsnivå.

Dersom saken ikke kan løses på det nivået den oppstod, bringes saken videre til definerte representanter i Tjenesterådet.

Alle forhold som blir varslet, vil bli behandlet konfidensielt. Den som varsler har rett til å være anonym. Det vil imidlertid gjøre undersøkelse og utredning av forholdene enklere hvis vedkommende oppgir navn og kontakinformasjon. Identiteten til varsleren vil da være kjent bare for den/de som mottar varselet, med mindre annet blir avtalt.

Hensynet til anonymiteten må i noen tilfeller vike. Dersom mottaker av varselet blir gjort kjent med at et lovbrudd skal ha blitt begått, som for eksempel trakassering, seksuell trakassering eller seksuelt overgrep, må den som blir anklaget ha rett til å imøtegå anklagen rettet mot seg.

3.2 RETNINGSLINJER FOR VARSLING AV KRITIKKVERDIGE FORHOLD

Hvis du er komfortabel med det, gi beskjed til den det gjelder.

Noen ganger kan saken løse seg ved at personen blir gjort oppmerksom på forholdet.

Hvis du ikke er komfortabel med å ta det opp med personen det gjelder, ta kontakt med din grupperepresentant eller andre du har tillit til i AA for en samtale. Ta gjerne med deg din fadder eller en annen støtteperson. Beskriv situasjonen og det som har skjedd.

Skriv gjerne ned det som har skjedd, slik at det blir lettere for deg å fortelle.

Vurder om du vil anmelde forholdet til politiet.

Ønsker du ikke å kontakte din grupperepresentant, eller opplever du at din grupperepresentant ikke tar tak i saken, kan du kontakte en av ikke-alkoholikerne i Tjenesterådet på følgende mailadresse: uonsket.adferd@aanorge.no

Om du ønsker å anmelde forholdet, oppfordres du til å kontakte nærmeste politistasjon så raskt som mulig. Ring politiets fellesnummer 02800 om du vil snakke med noen i politiet. Du kan også kontakte politiet via Tips politiet på Politiet.no, men da får du ikke svar med en gang.

Hvis du er utsatt for et seksuelt overgrep og er usikker på om du vil anmelde forholdet eller av ulike årsaker ikke ønsker å snakke med politiet, er det likevel viktig at du oppsøker nærmeste overgrepsmottak for en eventuell legeundersøkelse.

4. HVORDAN HÅNDBERE VARSLING OM KRITIKKVERDIG FORHOLD?

For å håndtere varsler om kritikkverdige forhold på en hensiktsmessig måte, er følgende overordnede punkter viktig:

Gjør noe med varselet så raskt som mulig. Ta alltid først direkte kontakt med varsleren, dersom varselet ikke er anonymt.

Avgjør om det er du eller andre som håndterer saken best. Om du ikke er den rette til å håndtere saken eller trenger støtte, kontakt ikke-alkoholikerne på følgende mailadresse: uonsket.adferd@aanorge.no

Ivareta alltid de berørtes personvern – ikke del informasjon unødvendig og alltid kun med de berørtes tillatelse.

Vurder om fornærmedes fysiske og mentale tilstand er tilfredsstillende. Dersom du er i tvil, kan du eventuelt se bort fra anonymiteten og kontakte relevant helsepersonell. Skill mellom fakta og din egen opplevelse av situasjonen.

Vis også respekt og omsorg for dem som blir anklaget. Lytt alltid til alle parter i saken. Det kan være flere årsaker til at situasjonen har eskalert.

Dokumenter saksgangen; dato for når varselet kom inn, hvordan det ble håndtert og konkludert.

Ved alvorlige hendelser som blir politianmeldt, søk råd hos politiet om hvordan saken bør behandles videre i gruppen eller distriktet.

Vurder behov for intern varsling videre til Tjenesterådet.

Er det noe som gjør at grupperepresentant eller andre i ditt distrikt er inhabile eller har for tette bånd til saken, ta kontakt med en av ikke-alkoholikerne i Tjenesterådet på uonsket.adferd@aanorge.no for råd og eventuell oppfølging.